

ХУЛОСАИ

комиссияи экспертии шӯрои муштараки диссертатсионии 6D.КOA-022 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ба кори диссертатсионии Норова Зарина Исмоиловна “Хусусиятҳои мазмуни фаъолияти педагогии марказҳои инкишофи кӯдак дар шароити аз ҷиҳати педагогӣ омода набудани падару модарон”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот пешниҳод шудааст

1. Шахсияти кӯдак маҳз дар давраи синни томактабӣ ташаккул меёбад. Дар шароити имрӯзаи Тоҷикистон яке аз масъалаҳои муҳим, фарогирии кӯдакони мазкур ба таълиму тарбия дар алоқамандӣ бо маҳдуд будани имкониятҳо ва муассисаҳои томактабӣ дар маҳалҳои зист хусусан минтақаҳои дурдаст ба ҳисоб меравад.

Дар «Стратегияи миллии рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон то соли 2020» зикр гардидааст, ки бо истифода аз тамоми шаклҳо ва имкониятҳои ташкили таҳсилоти томактабӣ, то соли 2021 то 30% кӯдакони синни томактабӣ бо барномаҳои гуногуни таълимӣ ҷалб карда мешаванд. Роҳҳои ба даст овардани чунин натиҷа инкишофи минбаъдаи кӯдакистонҳои хусусӣ, Марказҳои рушди кӯдак, таҳия ва ба роҳ мондани шаклҳои нави кӯдакистонҳои оилавӣ муқаррар карда шудааст. Дар шароити Тоҷикистон, махсусан, дар деҳот, ташкил намудани Марказҳои рушди кӯдак дар заминаи муассисаҳои таҳсилоти умумӣ мақсаднок ҳисобида мешавад, ки ба ҳалли ин масъала мусоидат менамояд.

Қайд намудан зарур аст, ки Марказҳои рушди кӯдак дорои аҳамияти махсус мебошанд, зеро дар инкишофи ҳаматарафаи кӯдак нақши муассир доранд. Ба василаи фаъолияти чунин марказҳо талаботи кӯдак ба рушди зеҳнӣ, эҳсосотӣ, иҷтимоӣ, ҷисмонӣ ва ахлоқӣ конез мегардад.

Довталаби дараҷаи илмӣ бо дарназардошти ин хеле дуруст таъкид менамояд, ки дар давоми таълим ва тарбияи кӯдакон аҳамияти мазмуну мундариҷаи фаъолияти педагогӣ дар Марказҳои рушди кӯдак муҳим аст. Табиноти арзишнокии ин марказҳо тарбия, омода намудани кӯдакон ба мактаб, ташаккули малакаи ибтидоии кори таълим, муносибат ва

кумаки тарафайн, ки ба малакаҳои муайяни кори мустақилона таъҷиба менамоянд, ба ҳисоб мераванд.

Асоси таълими минбаъдаи босифат, омода намудани кӯдак ба мактаб аст. Он алоқаи устувори мактаб ва оиларо таъмин намуда, қадами муҳим дар тайёр кардани кӯдакон ба таҳсилоти ибтидоӣ ба шумор меравад. Лекин ба ин нигоҳ накарда, байни иштирокчиёни раванди педагогӣ – волидон ва омӯзгорон як қатор мушкилиҳо ҷой доранд. Аз ин рӯ, омӯзишу баррасии хусусиятҳои мазмуни фаъолияти педагогии Марказҳои рушди кӯдак дар шароити ҷиҳати педагогӣ омода набудани падару модарон аҳамияти муҳим дошта, онро ҳаматарафа баррасӣ намудан - барои фаъолияти самараноки марказҳо мусоидат менамояд.

Дар маҷмӯъ, ҳамаи ин масоил дар боло зикршуда мубрамияти таҳқиқоти диссертатсионии Зарина Нороваро бозгӯ карда, аз аҳамияти назариявӣ ва амалӣ доштани мавзӯи таҳқиқоти унвонҷӯй шаҳодат медиҳад, ки ба омодагии босифат ва рушди ҳаматарафаи кӯдакони сини томактабӣ нигаронида шудааст.

Диссертатсия мутобиқ ба талаботи Низомнома дар бораи шӯрои диссертатсионӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 ба тасвиб расидааст, иҷро шудааст.

Кори диссертатсионӣ дар шуъбаи таълиму тарбияи томактабӣ ва синфҳои ибтидоии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон иҷро шуда, бо қарори ҷаласаи васеи Семинари илмӣ-методии муассисаи мазкур муҳокима ва ба ҳимоя пешниҳод шудааст (Суратҷаласа аз 24.11.2022, №11).

Дар ҳулосаи шуъба ва ҷаласаи васеи Семинари илмӣ-методии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи А. Ҷомии АТТ ба диссертатсия баҳои объективӣ ҳаматарафа ва мусбат дода шудааст.

2. Диссертатсия ба талаботи бандҳои 31-33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни 2021 года, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

Дар таҳқиқоти диссертатсионӣ ҳадаф иборат аст: дарёфт намудани хусусиятҳои мундариҷаи педагогии фаъолияти Марказҳои инкишофи кӯдакон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷиҳати педагогӣ омода

набудани волидон мебошад. Коркарди асосҳои методологии арзёбии сифати таҳсилоти томактабӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон. Муайян ва асоснок намудани мундариҷаи фаъолияти педагогӣ дар Марказҳои инкишофи кӯдак, ки дар деҳаҳои дурдаст низ ҳамчун муассисаҳои мустақил, барои тайёр намудани кӯдак ба мактаб дар шароити ҷиҳати педагогӣ омода набудани волидон фаъолият менамоянд. Коркарди тарҳи раванди педагогии Маркази инкишофи кӯдак, ки дар ҳамкориҳои байни иштирокчиёни раванд педагогӣ – волидон ва омӯзгорон асос меёбад.

Бори аввал дар заминаи таҳлили таҳқиқотҳои психологӣ – педагогӣ фаъолияти Марказҳои инкишофи кӯдаконро дар шароити ҷиҳати педагогии омода набудани падару модарон мавриди омӯзиш ва таҳқиқ қарор шудааст; мундариҷаи хоси фаъолияти Марказҳои инкишофи кӯдаконро таҳлил ва ба инобат гирифтани шароити ҷиҳати педагогӣ омода набудани волидонро арзёбӣ намудааст. Натиҷагирӣ аз кори озмоишӣ – таҷрибавӣ, ки дар диссертатсия ва маводҳои интишорнамудаи муаллиф дарҷ гардидаанд, минбаъд ба таҳқиқи баррасии ҷанбаҳои илмӣ – методии масъала мусоидат хоҳанд кард.

Натиҷаҳои тадқиқотро барои муҳити Маркази инкишофи кӯдакон ва хонавода вобаста ба хусусиятҳои синну соли кӯдак, фарҳанги педагогии калонсолон аз технологияи педагогии тавсияшуда бо таври эҷодӣ истифода бурдан мумкин аст.

3. Мавзӯ ва муҳтавои диссертатсияи ба шиносномаи ихтисоси илмии 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот, аз ҷумла ба банди 3 – «Антропологияи педагогӣ» (низомҳои /шароитҳои/ рушди шахс дар ҷараёни таълим, тарбия, таҳсилот;), банди 4 – «Назария ва концепсияи таълим» (қонуниятҳо, принципҳои таълими бачагон дар давраҳои гуногуни бавоярасии онҳо; навҳо ва амсилаҳои таълим, ҳудудҳои истифодаи онҳо; технологияҳои таълим; концепсияҳои таҳияи таъминоти таълимию методии раванди таълим ва воситаҳои таълим;), банди 6 – «Концепсияҳои таҳсилот (технологияи ташаккул ва рушди муҳити таълим; равандҳои инноватсионӣ дар таълим;) ва ба Феҳристи ихтисосҳое, ки аз рӯи онҳо дараҷаи илмӣ дода мешавад (қарори Раёсати ҚОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 ноябри соли 2017, №5/2) мутобиқат мекунад.

4. Натиҷаҳои асосии кори диссертатсионӣ дар ҷаласаҳои кафедраҳои Донишкадаи ҷумҳуриявии тақмили ихтисос ва бозомӯзии кормандони соҳаи маориф ва филиали он дар шаҳри Душанбе баррасӣ гардида, мунтазам дар шакли маърузаи илмӣ дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ, байналмилалӣ (онлайн), курсу семинар, тренинг ва мизҳои мудаввар ироа ва тасвир шуда, дар шакли 12 мақолаи илмӣ дар нашрияҳои тақризшавандаи феҳристи тавсияшудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, 9 номгӯй дар маҷмуаи маводи конференсияҳо ва як дастури методӣ ба таърифи расидаанд.

Теъдоди интишороти доктараб дар нашрияҳои тақризшаванда ба талаботи банди 34 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни 2021, №267 тасдиқ шудааст, мутобиқ аст.

5. Маводи диссертатсия бо истифода аз ишораҳои мувофиқ ба муаллифони онҳо ва ба сарчашмаҳои иқтибосшуда қорбасти шудаанд, ки ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ мувофиқат мекунад.

6. Диссертатсия ба талаботи банди 53-и Низомнома дар бораи шурои диссертатсионӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, аз ҷониби муаллиф мустақилона навишта шудааст, дорои ягонагии дохилӣ, натиҷаҳо ва муқаррароти нави илмӣ барои ҳимояи тақрирӣ ошкор мебошад, ки аз саҳми шахсии муаллифи таҳқиқоти диссертатсионӣ дар илми педагогика шаҳодат медиҳад.

7. Талаботи Низомнома дар бораи шурои диссертатсиониро ба роҳбарӣ гирифта, комиссияи экспертии диссертатсияи Норова Зарина Исмоиловнаро тавсия мекунад, ки:

а) диссертатсияи Норова Зарина Исмоиловна “Ҳусусиятҳои мазмуни фаъолияти педагогии марказҳои инкишофи кӯдак дар шароити аз ҷиҳати педагогӣ омода набудани падару модарон” барои ҳимояи тақрирӣ дар шурои диссертатсионӣ иҷозат дода шавад;

б) ба сифати муассисаи пешбар: Донишгоҳи байналмилалии забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи С. Улуғзода;

в) ба сифати муқарризи расмӣ: Сабурӣ Хайрулло Мирзозода - доктори илмҳои педагогӣ, профессор, проректор оид ба илм ва

инноватсияи Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобочон Ғафуров ва Бобоева Маҳина Равшановна - номзади илмҳои педагогӣ, сармутахассиси Маркази таҳия ва нашри Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин карда шаванд.

8. Барои муайян кардани вақти ҳимоя, нашр ва ҷойгир кардани эълони ҳимоя, матни диссертатсия ва автореферат дар сомонаҳои Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, нашр ва паҳнкунии автореферат иҷозат дода шавад.

Раиси комиссияи эксперти,
доктори илмҳои педагогӣ,
профессор

Г.Б. Мухаметов

Аъзои комиссияи эксперти:
доктори илмҳои педагогӣ,
профессор

С. Шербоев

Номзади илмҳои педагогӣ

Д. Махкамов

17.05.2023

*“Имзои Г.Б. Мухаметов, Шербоев С.
ва Д. Махкамовро тасдиқ мекунам”*

Мудири бахши кадрҳо
ва коргузории АТТ

М. Саидова